

Vipe og storspove i kulturlandskapet 2019

Ei kartlegging i 12 utvalgte kommuner i
Møre og Romsdal

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Forord

Denne rapporten viser resultatet av viper og storspover registrert på hekkeplass i kulturlandskapet i 12 kommuner i Møre og Romsdal. Årets prosjekt er en oppfølging av OUM rapport nr. 4-2018 (Gjøra 2018).

Vipa som er «Sterkt truet» og storspoven som er «Sårbar» i følge rødlista fra 2015 har opplevd en tilbakegang siden NOF Møre og Romsdal sin forrige kartlegging av hekkefugler i kulturlandskapet som ble publisert i 2011 (Stenberg 2011).

Prosjektgruppa har som i fjor bestått av representanter fra NOF MR, Bondelaget og Forum for Natur og Friluftsliv (FNF). De undersøkte kommunene, som er fra Nordmøre og Romsdal, har hatt sin kontaktperson som har stått for datainnsamlingen. Aktuelle observasjoner er lagt inn i www.artsobservasjoner.no.

Årets rapport er en kommunevis presentasjon av resultatene fra årets kartlegging.

Jeg vil også i år takke kommunekontaktene for verdifull innsats i felt og Fylkesmannen i Møre og Romsdal som har støttet prosjektet økonomisk.

Surnadal 28.10.2019

Ola Ragnar Gjøra

Prosjektleder

Forsidebilde:

En vipe med skadet vinge hadde tilhold på Bøvra i Surnadal ei ukes tid i begynnelsen av april. Dessverre ble den aldri frisk nok til å komme på vingene og ble trolig mat for rev eller andre predatorer.

Foto: Ola Ragnar Gjøra

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Metodikk

Kommunekontakten fra hver av de 12 kommunene som ble med på prosjektet, hadde ansvar for kartlegging og rapportering.

Arbeidet startet så snart fuglene hadde ankommet hekkeplassen, det vil si i månedsskifte mars/april.

Det ble oppfordret til å bruke kikkert og teleskop for å kartlegge fuglene. Om fugler med hekkeadferd ble oppdaget, skulle grunneier kontaktes og tiltak iverksettes. Dersom reir ble funnet, kunne disse markeres med en pinne. Andre aktuelle tiltak ved hekking var:

- Tildekking av reir ved gjødsling og eventuelt sette igjen et lite område rundt reiret.
- Flytting av reiret ved pløying eller harving.
- Begrense sprøyting/gjødsling for å bedre tilgangen på byttedyr.
- Grunneier kunne også søke erstatning til å utsette slåtten til hekkingen var over.

Rapportering

Alle observasjoner av vipere og storspover skulle legges inn i www.artsobservasjoner.no under et prosjekt kalt "Vipe og storspove i kulturlandskapet". Kommunekontaktene og medlemmene av styringsgruppa hadde tilgang til prosjektet. Nytt av året var at habitatet skulle registreres. Resultatene av kartleggingsarbeidet skulle legges inn i skjemaet vist på neste side.

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Rapporteringskjema for vipe og storspove i Møre og Romsdal 2019.

Det er viktig at alle lokalitetene blir kontrollerte minst en gang innenfor hver tidsperiode. Ved hekking er det viktig at bonden blir kontaktet og eventuelle tiltak iverksettes. I den siste perioden blir hovedfokus å sjekke lokaliteten for unger. Her skal det i tillegg til fugleobservasjonene også noteres type kulturlandskap. Bruk følgende betegnelse: Åker, eng, beitemark, brakklagt område.

I siste kolonne er det fint om hekkestatus fylles inn. Bruk følgende hekketkoder:

Mulig hekking: Fugler observert på potensiell hekkeplass, men varslende fugl, reir eller unger ble ikke sett.

Sannsynlig hekking: Fugler som viser hekkeadfærd ved flere besøk på lokaliteten. Varslende fugler, egg/unger ikke sett.

Konstatert hekking: Egg/unger sett eller observasjon av fugler som varsler eller spiller såret.

Kartlegging av vipe

Lokalitet	Før 1. mai	1. mai – 25. mai	5. juni- 1. juli Type kulturlanskap	Tiltak i samarbeid med bonden.	Hekkestatus

Kartlegging av storspove

Lokalitet	Før 1. mai	1. mai – 25. mai	5. juni- 1. juli Type kulturlanskap	Tiltak i samarbeid med bonden.	Hekkestatus

Kommuneoversikt

Følgende kommuner har vært med på årets prosjekt: Rindal, Surnadal, Halså, Sunndal, Tingvoll, Nesset, Kristiansund, Gjemnes, Averøy, Eide (alle Nordmøre) og Fræna, Molde (Romsdal). Ut fra tilbakemeldingene fra kommunekontaktene har jeg laget en oppsummering av vipe- og storspoveobservasjoner på de undersøkte hekkeplasser. Resultata er framstilt i tabellform.

Observasjonene er også plottet i kart for hver kommune. Gule prikker på kartet viser private funnsted som rapportøren selv har opprettet. Grønne prikker viser offentlige funnsted som administreres av NOF.

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Rindal kommune

Kommunekontakt 2019: Jørgen Holte

Vipe

Det ble et dårlig år for vipa i Rindal. Bare to par fikk med sikkerhet fram unger.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Løfaldli	2 par	Gårdbruker ikke varslet	2 konstatert, begge mislykket (trolig ødelagt pga snø og kulde)
Løfall	1 par	Gårdbruker ikke varslet	1 konstatert, 3 unger sett
Simonset	2 par	Gårdbruker ikke varslet	2 sannsynlig (ikke kontrollert etter 5. juni)
Gåsvatn	1 par	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig
Møkkelgård	7 individ	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig
Helgetun	1 par	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig
Sunna	1 individ	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig
Grønlfeltet	3 par	Gårdbruker ikke varslet	3 konstatert, 2 av dem ble mislykket

Vipeobservasjoner i Rindal kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

● Offentlig funnsted

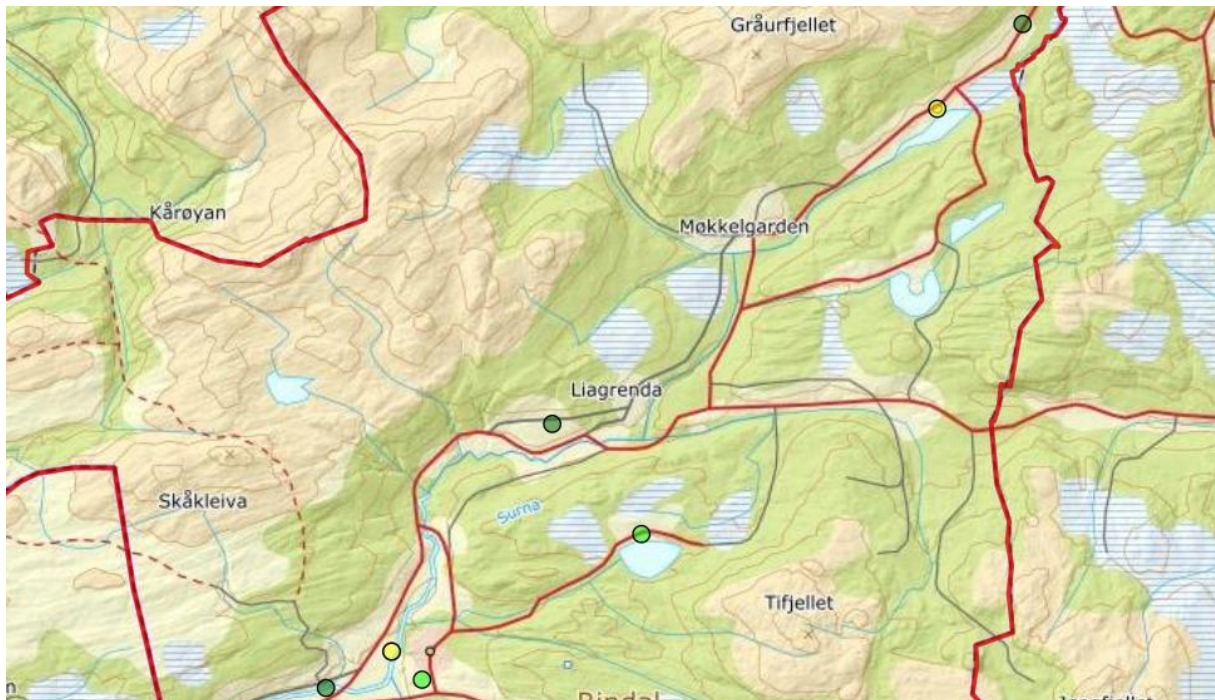
● Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Storspove

Det ble ikke konstatert hekking av storspove i Rindal dette året.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Jonli	2 individ	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig
Grønlifeltet	3 individ	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig
Rinnvollen	2 individ	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig
Løfaldli	1 individ	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig

Storspoveobservasjoner i Rindal kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

- Offentlig funnsted
- Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Surnadal kommune

Kommunekontakt 2019: Jo Heggset

Vipe

I Surnadal ble det i starten av mai, observert 6 viper på et lite geografisk område i Sæterøya. På grunn av kulde og snø virker det som flere gav opp hekkingen. Likevel greide to par få fram unger. Av disse overlevde bare 3 unger.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Sæterøya øst	1 par	Gårdbruker varslet	1 konstatert på åker, 4 unger døde kort tid etter klekking. De ble trolig predatert.
Sæterøya vest	1 par	Gårdbruker varslet	1 konstatert på brakklagt område, 3 unger overlevde

Vipeobservasjoner i Surnadal kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

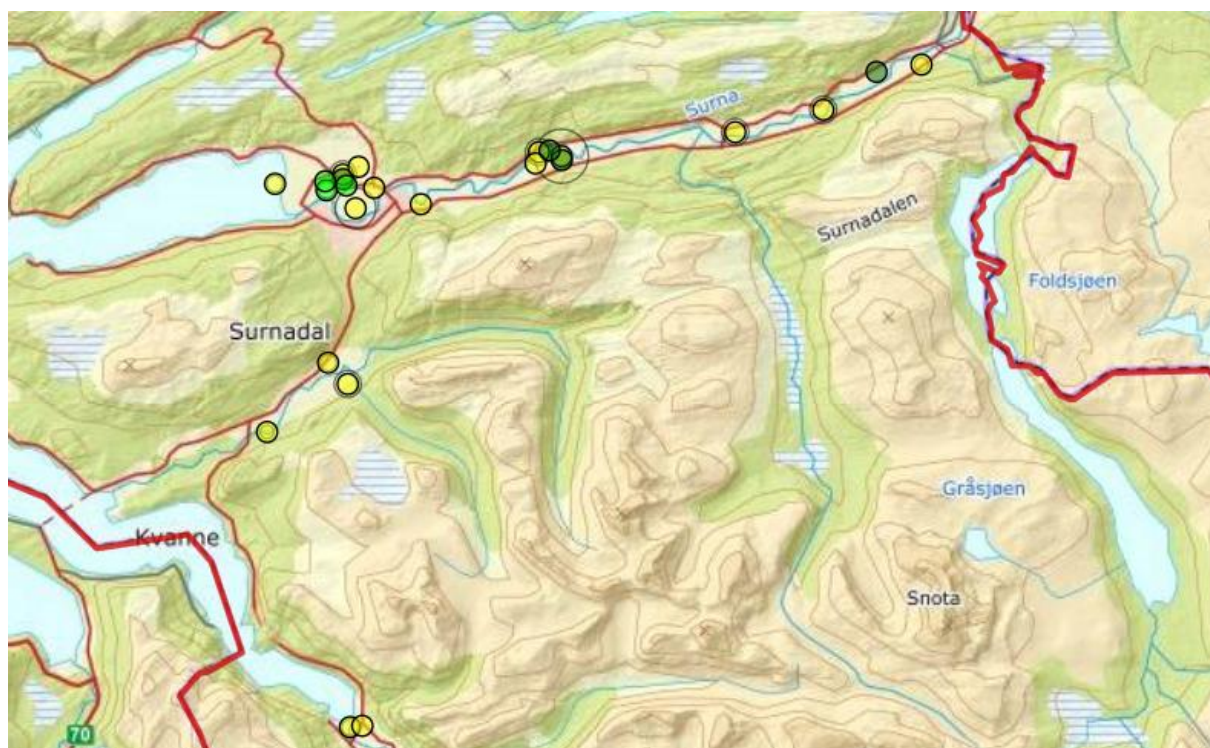
- Offentlig funnsted
- Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Storspove

Det ble påvist 12 storspovepar fordelt på 9 lokaliteter. Det ble konstatert seks hekkinger, og det ble sett 7 unger i kommunen. Alle ungene kom fra samme lokalitet.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Fiske	1 par	Gårdbruker varslet	1 konstatert i eng, men ødelagt
Moen	1 par	Gårdbruker varslet	1 konstatert i eng, men ødelagt under våronn
Honnstad	1 par	Gårdbruker varslet	1 konstatert i eng, 4 egg som ble ødelagt av ukjent grunn
Sæterøya	1 par	Gårdbruker varslet	1 sannsynlig i eng. Reir ikke funnet
Øye	2 par	Gårdbruker varslet	2 konstatert i eng, minimum 7 unger på vingene
Syltmoen	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig i eng
Kvendbø	1 par	Gårdbruker varslet	1 sannsynlig i eng
Haugmyra	1 par	Gårdbruker varslet	1 konstatert i eng, paret forsøkte hekking men ga opp
Kvendset	1 ind	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig på åker

Storspoveobservasjoner i Surnadal kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

- Offentlig funnsted
- Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Sunndal kommune

Kommunekontakt 2019: Tor Ålbu

Vipe

Den eneste vipeobservasjonen i år var fra den 7. april. Etter dette ble ingen fugler sett i kommunen.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Åram	4 individ	Gårdbruker ikke varslet	2 mulig på åker

Vipeobservasjoner i Sunndal kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

 Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Storspove

Storspover ble sett på forskjellige lokaliteter, de fleste på Ålvundeidet, men ingen reir ble påvist.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Storbråten	2 par	Gårdbruker ikke varslet	2 sannsynlig, reir ikke funnet
Husby	1 par	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig, fugler ikke sett etter 1. mai
Mæle	1 individ	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig
Vennevold	1 par	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig

Storspoveobservasjoner i Sunndal kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

 Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Halsa kommune

Kommunekontakt 2019: Kurt Arne Hendseth

Vipe

Det ble som i fjor et dårlig år for vipa i Halså. Tre individer ble sett på vårtrekket i april. Ingen ble sett etter 27. april. Det kan tyde på at ingen gikk til hekking i kommunen.

Storspove

Det ble ikke påvist hekking av storspove i Halså kommune. Noen fugler ble sett, men de viste ingen tegn til hekkeadferd. Fuglene var trolig rastende individer på trekk.

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Kristiansund kommune

Kommunekontakter 2019: Tore Hals og Astrid Kvendbø (Frei)

Vipe

Vipene som hekker i Kristiansund holder til på to lokaliteter på Frei. Minimum fem par fikk fram unger i 2019.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Freistranda	1 par	Gårdbruker varslet	1 sannsynlig i eng
Freineset	5 par	Gårdbruker varslet	5 konstatert, minimum 8 unger i jordbær-/potetåker

Vipeobservasjoner i Kristiansund kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

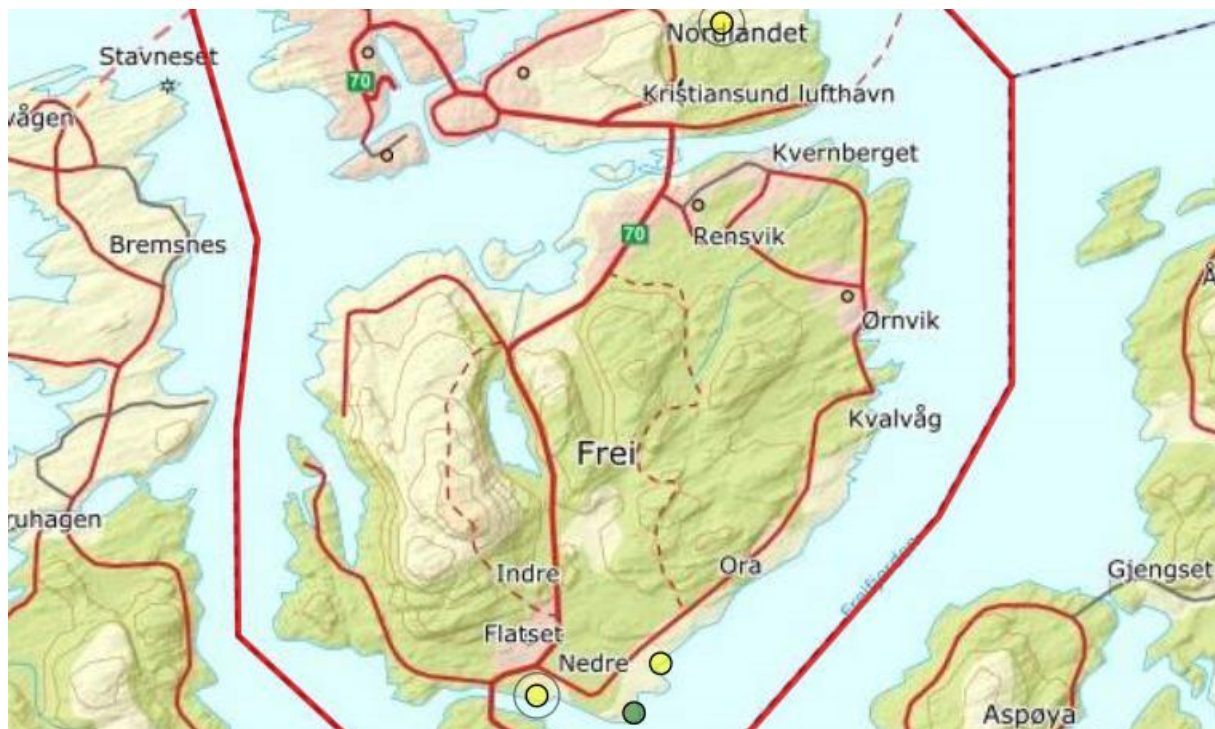
- Offentlig funnsted
- Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Storspove

Det ble konstatert 2 hekkefunn av storspove i kommunen. Til sammen ble 6 unger sett.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Freistranda	1 par	Gårdbruker varslet	1 sannsynlig i eng
Freineset	1 par	Gårdbruker varslet	1 konstatert, minimum 2 unger i eng
Oterneset	1 par	Gårdbruker varslet	1 konstatert, 4 unger i eng
Gløsvågen	1 par	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig i eng

Storspoveobservasjoner i Kristiansund kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

- Offentlig funnsted
- Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Eide kommune

Kommunekontakt 2019: Astrid Kvendbø

Vipe

På jordene rundt Svanvika ble det konstatert hele fem hekninger i 2019.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Svanvika	5 par	Gårdbruker varslet	5 konstatert i eng

Vipeobservasjoner i Eide kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

● Offentlig funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Storspove

Fire storspovepar hekket sannsynligvis i kommunen i 2019. Alle para holdt til i eng.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Bollia	2 par	Gårdbruker ikke varslet	2 sannsynlig i eng
Svanvika	2 par	Gårdbruker varslet	2 sannsynlig i eng
Gaustad	1 par	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig i eng

Storspoveobservasjoner i Eide kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

● Offentlig funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Tingvoll kommune

Kommunekontakt 2019: Astrid Kvendbø

Vipe

Det er ikke rapportert viper med hekkeadferd i kommunen i 2019. En sjekk på www.artsobservasjoner.no viser at det er rapportert en del fugler i tidsrommet april – juni, men dette er trolig fugler på trekk.

Storspove

Det ble observert ett storspovepar på potensielle hekkeplass i Tingvoll i år. Fuglene ble ikke sett etter 27. april.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Øydegård	1 par	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig i eng

Vipeobservasjoner i Tingvoll kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

 Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Averøy kommune

Kommunekontakt 2019: Eivind Sørensen

Vipe

Ett par ble observert på hekkeplass i slutten av mars, men fuglene ble ikke gjenfunnet senere.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Mork	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig på åker

Vipeobservasjoner i Averøy kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

● Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Storspove

På Folland ble et spovepar observert den 10. juni. Ingen unger ble sett, men fuglene oppførte seg som om de hadde unger i nærheten.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Folland øvre	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig hekking i eng
Folland nedre	1 par	Gårdbruker varslet	1 sannsynlig på beitemark.

Storspoveobservasjoner i Averøy kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

 Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

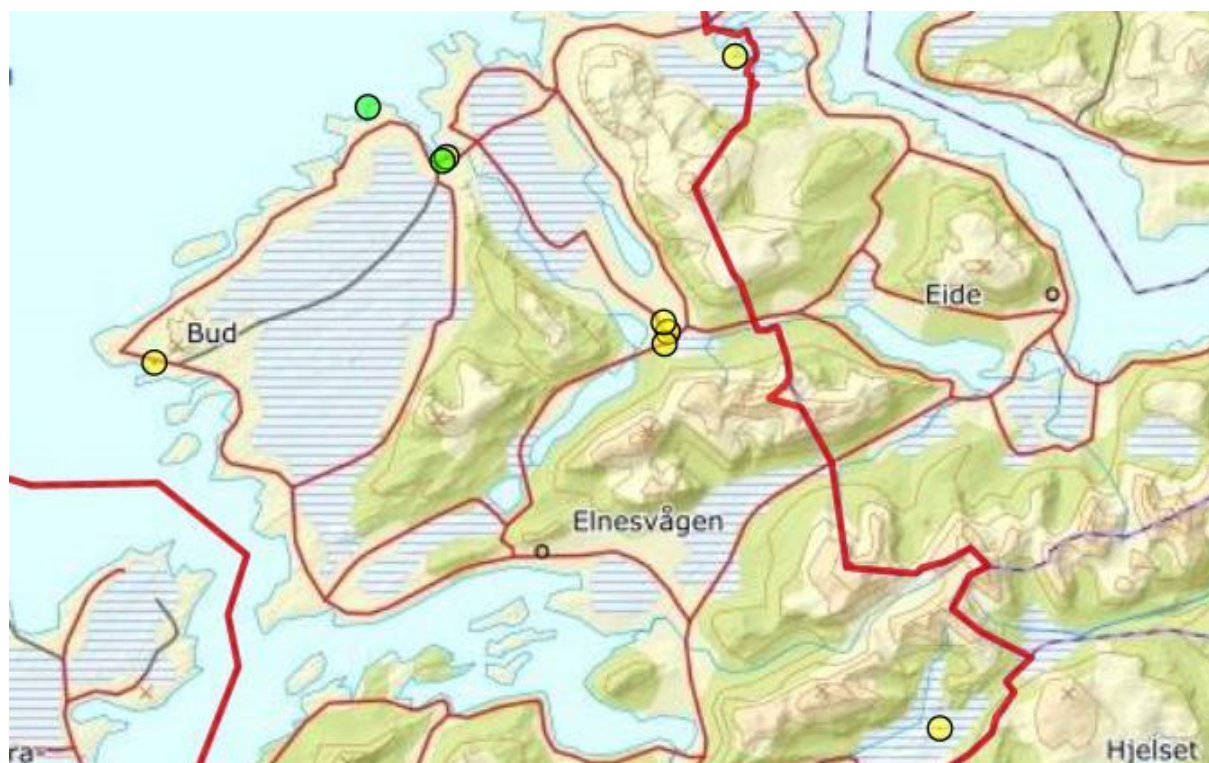
Fræna kommune

Kommunekontakt 2019: Jenny Hjertvik

Vipe

På to lokaliteter i Fræna kommune ble det konstatert vellykket hekking, selv om flere par ble sett tidlig i hekkesesongen.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Hustadvika	1 individ	Gårdbruker varslet	1 mulig i eng
Sandblåst	3 par	Gårdbruker varslet	3 sannsynlig i eng
Hustad	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig på beitemark
Bud	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig i eng
Vikan	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig i eng
Svarstad	4 par	Gårdbruker varslet	4 konstatert i eng
Brennhaug	1 individ	Gårdbruker varslet	1 mulig i eng
Gunnilla	1 par	Gårdbruker varslet	1 konstatert i eng

Vipeobservasjoner i Fræna kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

- Offentlig funnsted
- Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Storspove

Det ble rapportert mange storspovepar i Fræna i år, men ingen reir eller unger ble funnet.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Hustad	4 par	Gårdbruker varslet	4 sannsynlig på beitemark
Nerland	2 par	Gårdbruker varslet	2 sannsynlig på beitemark
Farstad	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig på beitemark
Holmlivegen	1 par	Gårdbruker varslet	1 sannsynlig i eng
Skotteheim	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig

Storspoveobservasjoner i Fræna kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

- Offentlig funnsted
- Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Gjemnes kommune

Kommunekontakt 2019: Øyvind Gjeldnes

Vipe

Det ble sett bare ei vipe i kommunen i år.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Heggemsvatnet	1 individ	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig i eng

Vipeobservasjoner i Gjemnes kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

● Offentlig funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Storspove

Det ble registrert storspove på mange lokaliteter i kommunen i år. Minst 4 hekninger ble konstatert.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Stokke	2 par	Gårdbruker varslet	2 konstatert i eng
Heggemsvatnet	1 par	Gårdbruker ikke varslet	1 sannsynlig i eng
Torvikbukt	1 individ	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig i eng
Bjerkaset	1 par	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig i eng
Silset	1 par	Gårdbruker ikke varslet	1 sannsynlig i eng
Øre	1 individ	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig i eng
Gaupset	1 individ	Gårdbruker ikke varslet	1 mulig i eng
Gjemnes gård	2 par	Gårdbruker varslet, slått utsatt	2 konstatert i eng

Storspoveobservasjoner i Gjemnes kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

● Offentlig funnsted

● Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Neset kommune

Kommunekontakt 2019: Mareno Nauste

Vipe

Ingen viper ble sett med hekkeadferd i kommunen i 2019.

Storspove

Det ble registrert fem par med storspove i kommunen. Et par fikk med sikkerhet fram unger.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Øverås	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig på åker
Sira	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig på åker
Eiratangen	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig på åker
Visdal	1 par	Gårdbruker varslet, utsett slått	1 konstatert på åker, 3 unger
Eidsvågleira	1 par	Gårdbruker varslet	1 mulig

Storspoveobservasjoner i Neset kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

 Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Molde kommune

Kommunekontakt 2019: Olbjørn Kvernberg

Vipe

Det ble også i år registrert vipe på en lokalitet i Molde kommune. Begge para hekket i en brakklagt jordbæråker på Røbekk. 5 unger ble observert den 19. mai. Minimum 2 av ungene kom seg på vingene.

Lokalitet	Antall	Tiltak	Hekkestatus
Røbekk	2 par	Gårdbruker varslet	2 konstatert på brakklagt område, 5 unger

Vipeobservasjoner i Molde kommune 2019 hentet fra www.artsobservasjoner.no

- Offentlig funnsted
- Privat funnsted

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Resultat

Følgende 12 kommuner har vært med på årets prosjekt: Rindal, Surnadal, Halså, Sunndal, Tingvoll, Nesset, Kristiansund, Gjemnes, Averøy, Eide (alle Nordmøre) og Fræna, Molde (Romsdal).

Fuglene fikk i år en stor værmessig utfordring den første uka mai. Mange var da i gang med ruginga, da en periode med kulde og snø skapte store utfordringer for de hekkende fuglene.

Flere viper fikk ødelagt hekkesesongen sin etter snøværet i starten av mai. Her fra Rindal. Foto: Jørgen Holte

Observasjoner av vipe og storspove observert på hekkeplass i perioden mars til august er lagt inn i nettstedet www.artsobservasjoner.no. Registreringene danner sammen med det ferdig utfylte skjemaet fra hver kommunekontakt datagrunnlaget for resultatene i denne rapporten.

Resultatene av årets kartlegging er oppsummert i tabellen under.

	Konstatert hekking	Sannsynlig hekking	Mulig hekking	Mislykket hekking	Unger
Vipe	25	31	44	5 (14 %)	26
Storspove	13	32	53	4 (31 %)	16

Kartleggingen viser at det sannsynlig hekket minimum 31 vipepar som til sammen fikk fram 26 unger. Antallet er helt sikkert høyere, da flere av lokalitetene ikke ble fulgt opp etter at ruginga var i gang.

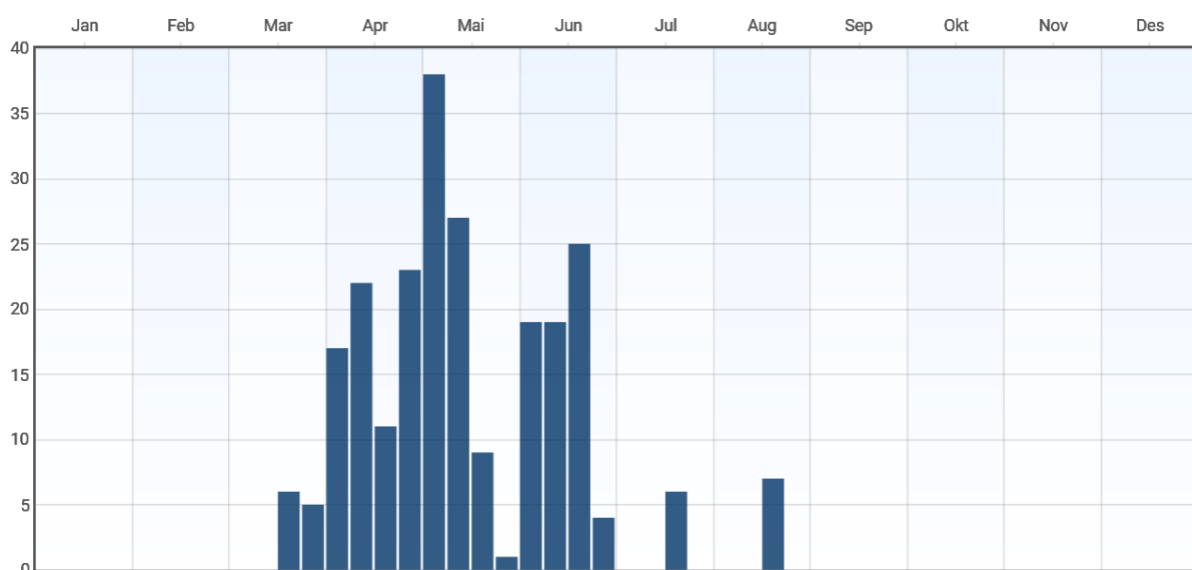
Vipe og storspove i kulturlandskapet

Til sammen ble 5 av de konstaterte hekkingene mislykket. 4 av disse ble ødelagt på grunn av kule og snø. Det siste paret fikk trolig ungene drept av predator.

Resultatet for storspoven viser at minst 32 par sannsynligvis gikk til hekking. Av disse ble det registrert 16 unger. Nesten halvparten av spoveungerne ble også i år sett i Surnadal kommune.

Det ble registrert 4 mislykkede storspovehekkinger.

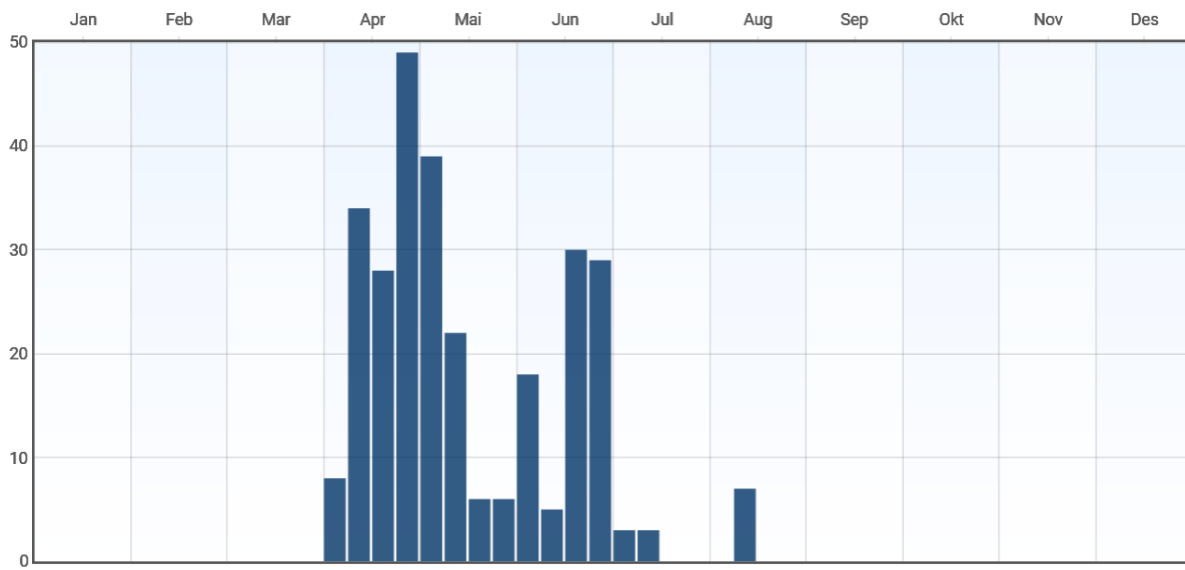
Tabellen under viser at flest viper ble registrert den første uka i mai.

Tabellen viser antall viper registrert i prosjektet fra mars til august.

Vipe og storspove i kulturlandskapet

Tabellen under viser at flest storspover ble rapportert den siste uka i april.

Tabellen viser antall storspover registrert i prosjektet fra mars til august.

Litteratur

Gjøra O.R. 2018. Vipe og storspove i kulturlandskapet. Ei kartlegging i 15 utvalgte kommuner i Møre og Romsdal.

Stenberg I. 2011. Hekkefugl i kulturlandskapet på Nordmøre på 2000-talet